

Orli-ooppera Veijo Baltzar

Jesuiittapapit kirjoittivat 1500-luvulla "Noitavasaran", jossa tuomittiin jumalat, myytit ja riitit. Ihminen asetettiin luomakunnan tietäjäksi ja selittäjäksi. Jäljelle jäänyt ihminen on köyhtynyt, paljas, elämänsäsilöksi on jäänyt valta ja raha, joilla täytetään paljastunut arvotyhjiö. Ihminen on unohtanut jumalat ja demonit, jotka kuitenkin tekevät elämästä elämisen arvoisen draaman. Demonien ja saatanan olemassaolo takaa ja vahvistaa jumaluuden. Pahaa ei voi hävittää maailmasta ilman että myös jumalat katoavat. Tunteet, vaistot, rakkaus ja viha tarvitsevat draamaa.

Orli on nykyajan mytologinen teos, joka haluaa osoittaa ihmisen ainutkertaisuuden. Nykyajan valta, politiikka ja materialismi muokkaavat ihmisestä sielutonta kulutushyödykettä. Arvojen puute luo epäjärjestystä, turvattomuutta, yksinäisyyttä, sotia. Orli näyttää, että ihmisen sielu on uusiutuva luonnonvara ja sielu kiertää yhä uudelleen ja uudelleen, jos niin halutaan. Jälleensyntyminen ei ole fyysismateriaalinen kokemus, jossa ihminen vaeltaa maan päällä tuhon enkelinä, vaan henkisyys, jossa ihmisen henkisyys kehittyy jälleensyntymisen myötä, mikä luo jatkuvuutta ja sitä kautta tunteen turvallisuudesta, jota ei voi rahalla tai vallalla korvata.

Orli-ylijumala on draaman kuningas ja hän on ilmestynyt keskuuteemme pelastamaan meidän arvotyhjiöstä ja kaiken inhimillisen leikin katoamisesta. Kansa, jossa eivät viihdy riitit, myytit ja mytologia on ahdistunut ja alemmuudentuntoinen. Jumalansa ja demoninsa hylännyt ihminen ei draamaa kaipaa. Elämä on draama. Henkiolennot, jumalat ja demonit taistelevat olemassaolostaan. Orliissa hyvää ei palkita eikä paha saa palkkaansa. Orli-ylijumala on täällä sivupersonooneen, henkiolentoineen, jumalineen ja demoneineen. Me kuljemme kohti Kalajien maata. Kalaja, ruhtinas, kerää ja etsii joukkoja jumalten viimeiseen taisteluun, joka on vielä tulevan näillä maallisilla rinteillä.

Aloitin Orlin kirjoittamisen 1992. Olen kirjoittanut sitä kaksi vuotta ja sen jälkeen prosessoinut vuoden verran eri ammattilaisten kanssa - musiikillinen johtaja Jussi Virsunen, teoksen säveltänyt Hannu Sopanen ja koreografiasta vastannut Anna Lahtinen. Teoksen lopullinen muoto on kuitenkin kaikkien sen tekemiseen osallistuneiden henkilöiden yhteistyön tulosta. Orlia tai osia siitä on toteutettu aiemmin pienemmissä muodoissa kesätapahtumissa Lappeenrannassa ja Imatralla sekä hyväntekeväisyyskonsertissa Imatran Kulttuurikeskuksen Karelia-salissa.

Nyt Kulttuurikeskuksella toteutettavassa "kokonaisessa" Orliissa on mukana myös ihmisiä Savonlinnan taidelukiosta, Karelia-singersista, Lahden Muotoiluinstituutista pukusuunnittelija Mirka Seitsonen - Imatran ammattikoulun vaateusosaston vastatessa pukujen toteutuksesta - sekä

Imatran Taideoppilaitoksesta, jonka oppilaat Tiina Jaakkola, Hannu Kanto ja Antti Hämäläinen suunnittelivat ja toteuttivat lavastuksen. Lisäksi mukana on monien harrastajapiirin jäseniä.

Orlin toteutumisen on mahdollistanut Imatran kaupungin, Kymen läänin taidetoimikunnan ja Opetusministeriön taloudellinen tuki sekä lukuisten paikallisten yriyten ja yrittäjien myöntämä materiaallinen apu.

Haluan korostaa, että kyseessä on yksi halvimmista koulutusprojekteista, jossa prosessin aikaansaaminen on jo ollut tavoite. Tarkoituksena on ollut yhdistää pienessä kaupungissa sen voimavarat - eri alojen oppilaitokset, harrastepiirit, ammattilaiset sekä täysin yksityiset taiteenharrastajat - luovan ilmaisun koulutusprojektiin. Orli on

tiennayttäjä laitosteatterille tulevaisuuden teatterin tekemisessä, jossa joustavasti yhdistetään käytettävissä olevat voimavarat, vähennetään byrokratiaa ja poistetaan raja-aitaa ammattilaisten ja harrastajien välillä niin henkisesti kuin materiaalisessakin mielessä. Jos Orli-malli hylätään, päädytään eristäytymiseen ja henkiseen umpikujaan, jossa ei voi syntyä enää mitään uutta. Tämä ajattelu koskee kaikkia laitoksia, myös kirkkoa. Orli-mallin mukainen voimavarojen yhdistäminen tulee paitsi halvemmaksi, myös luovemmaksi. Tämän tulisi olla tulevaisuuden sosiaalinen malli elämää varten.

Veijo Baltzar

